

2018

ECONOMICS

Full Marks : 100

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

PART—A / অংশ—ক

(Statistics for Economics)

(অর্থনীতিৰ বাবে পৰিসংখ্যা)

1. Answer the following as directed :

1×6=6

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) Who is known as the father of Economics?

কোনজন ব্যক্তিক অর্থবিজ্ঞানৰ পিতৃ হিচাপে জনা যায় ?

(b) What is primary data?

প্রাথমিক তথ্য কি ?

(c) Mention any one advantage of diagram in data presentation.

তথ্য উপস্থাপনত চিত্ৰৰ যি কোনো এটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

(d) Quartiles divide series into ____ equal parts. (2, 3, 4, 5)

(Fill in the blank choosing the correct one from the bracket)

চতুৰ্থকবোৰে শ্ৰেণী এটাক সমানে ____ ভাগত ভাগ কৰে। (2, 3, 4, 5)

(বন্ধনীৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিয়াই খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(e) What is range?

পৰিসৰ কি ?

(f) What is a project?

প্ৰকল্প কি ?

2. Write two importances of the study of Statistics in Economics. 2

অৰ্থবিজ্ঞানত পৰিসংখ্যা-বিজ্ঞান অধ্যয়নৰ দুটা গুৰুত্ব লিখা।

Or / অথবা

Mention two characteristics of Statistics. 2

পৰিসংখ্যাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

3. Mention two sources of secondary data. 2

গৌণ তথ্যৰ দুটা উৎস উল্লেখ কৰা।

4. Find the mean from the following data : 2

তলৰ তথ্যৰ সহায়ত মাধ্য নিৰ্ণয় কৰা :

Class interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
Frequency বাৰংবাৰতা	2	7	12	7	2

5. What is wholesale price index number? 2

পাইকাৰী মূল্য সূচকাংক কি ?

6. Draw a perfectly positive correlation and a perfectly negative correlation with the help of scatter diagram. 1+1=2

প্ৰকীৰ্ণ চিত্ৰৰ সহায়ত এটা সম্পূৰ্ণ যোগাত্মক সহসম্বন্ধ আৰু এটা সম্পূৰ্ণ ঋণাত্মক সহসম্বন্ধ অংকন কৰা।

7. Write two advantages of arithmetic mean. 1+1=2

সমান্তৰ মাধ্যৰ দুটা সুবিধা লিখা।

8. What are the advantages of sampling method of data collection over the census method? 4

পিয়ল পদ্ধতিৰ তুলনাত নমুনা পদ্ধতিৰ তথ্য সংগ্ৰহৰ সুবিধাবোৰ কি কি ?

9. Represent the following data by a frequency distribution table : 4

তলৰ তথ্যখিনি এটা বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ সহায়ত উপস্থাপন কৰা :

17	26	11	20	38	46	27	25	47	10
30	34	33	14	27	47	37	26	18	40

Or / অথবা

- Draw a frequency polygon from the following data : 4

তলৰ তথ্যখিনিৰ পৰা এটা বাৰংবাৰতা বহুভুজ অংকন কৰা :

Class interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
Frequency বাৰংবাৰতা	3	5	12	4	1

10. What is correlation? State the significance of the values of correlation coefficient r are 1, -1 and 0. 1+3=4

সহসম্বন্ধ কি ? সহসম্বন্ধ গুণাংক r ৰ মান 1, -1 আৰু 0 হোৱাৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা ।

Or / অথবা

- With the help of the following data, calculate index numbers for 2016 taking 2015 as the base year : 4

2015 বৰ্ষক ভিত্তিবৰ্ষ হিচাপে লৈ তলৰ তথ্যখিনিৰ পৰা 2016 চনৰ বাবে সূচকাংক গঠন কৰা :

Commodity সামগ্ৰী	Price in 2015 (₹) দাম (টকাত) 2015	Price in 2016 (₹) দাম (টকাত) 2016
A	100	140
B	155	210
C	110	155
D	190	285
E	95	160

11. Find the median from the following data :

4

তলত দিয়া তথ্যবোৰৰ পৰা মাধ্যিকী নিৰ্ণয় কৰা :

<i>Marks</i> নম্বৰ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
<i>No. of Students</i> ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা	2	18	30	45	35	20	6	4

12. Mention the necessary steps in preparing a project.

4

এটা প্ৰকল্প গঢ়ি তোলাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপসমূহ উল্লেখ কৰা।

13. What is dispersion? What are its measures? Why is standard deviation called the best measure of dispersion?

1+2+3=6

বিচ্যুতি কি? ইয়াৰ বিভিন্ন জোখবোৰ কি কি? মানক বিচলনক বিচ্যুতিৰ শ্ৰেষ্ঠ জোখ বুলি কিয় কোৱা হয়?

Or / অথবা

What is mode? Find out mode from the following data :

1+5=6

বহুলক কি? তলৰ তথ্যৰাজিৰ পৰা বহুলক নিৰ্ণয় কৰা :

<i>Class interval</i> শ্ৰেণী অন্তৰাল	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
<i>Frequency</i> বাৰংবাৰতা	16	20	25	15	13	11

(5)

14. Calculate quartile deviation from the following data : 6

তলৰ তথ্যৰাজিৰ পৰা চতুৰ্থক বিচলন নিৰ্ণয় কৰা :

Roll No. ৰোল নং	1	2	3	4	5	6	7
Marks নম্বৰ	30	38	50	22	40	25	60

Or / অথবা

What is index number? Discuss the steps in constructing index number.

1+5=6

সূচক সংখ্যা কি? সূচক সংখ্যা গঠনৰ পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰা।

PART—B / অংশ—খ

(Indian Economic Development)

(ভাৰতীয় অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন)

15. Answer the following :

1×6=6

তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What was the main source of livelihood in India at the pre-Independence period?

প্ৰাক্-স্বাধীনতাৰ সময়ত ভাৰতবৰ্ষত জীৱিকাৰ প্ৰধান উৎস কি আছিল?

(b) When was the First Five-Year Plan commenced in India?

ভাৰতবৰ্ষত প্ৰথম পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা কেতিয়া আৰম্ভ হৈছিল?

(c) What do you mean by seasonal unemployment?

ঋতুজনিত নিবনুৱা বুলিলে কি বুজা?

(d) What is mixed economy?

মিশ্র অর্থনীতি কি ?

(e) What is economic infrastructure?

অর্থনৈতিক গাঁথনি কি ?

(f) Which sector of the economy contributes highest to GDP in China?

চীনৰ GDP লৈ অর্থনীতিৰ কোনটো খণ্ডই সৰ্বাধিক বৰঙণি আগবঢ়ায় ?

16. Mention any two features of Indian agriculture. 2

ভাৰতীয় কৃষিৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

17. Point out two failures of economic reform in India. 2

ভাৰতত অর্থনৈতিক সংস্কাৰৰ দুটা বিফলতা দেখুৱাই দিয়া।

18. Mention any two sources of human capital. 2

মানৱ মূলধনৰ যি কোনো দুটা উৎস উল্লেখ কৰা।

19. Mention any two non-institutional sources of rural credit in India. 2

ভাৰতত গ্ৰাম্য ঋণ যোগান ধৰা যি কোনো দুটা অনানুষ্ঠানিক উৎস উল্লেখ কৰা।

20. What are the two areas where Pakistan has performed better than India? 2

কি এনে দুটা ক্ষেত্ৰ আছে য'ত পাকিস্তানে ভাৰততকৈ অধিক সফলকাম হৈছে ?

21. What is globalization? Mention one merit of globalization. 1+1=2

গোলকীকৰণ কি ? গোলকীকৰণৰ এটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

22. Mention four poverty alleviation programmes taken by the Government of India. 4

ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা চাৰিখন দৰিদ্ৰতা দূৰীকৰণ আঁচনি উল্লেখ কৰা।

Or / অথবা

What do you mean by rural development? Mention two subjects related to rural development. 2+2=4

গ্ৰাম্য উন্নয়ন বুলিলে কি বুজা? গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ লগত জড়িত দুটা বিষয় উল্লেখ কৰা।

23. Write down any four defects of agricultural marketing in India. 4

ভাৰতত কৃষি বজাৰ ব্যৱস্থাৰ যি কোনো চাৰিটা ত্ৰুটি লিখা।

Or / অথবা

How is organic farming superior to conventional farming? 4

জৈৱিক কৃষি ব্যৱস্থা পৰম্পৰাগত কৃষি ব্যৱস্থাতকৈ কেনেকৈ অধিক উৎকৃষ্ট?

24. State two advantages and two disadvantages of liberalization. 2+2=4

উদাৰীকৰণৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা লিখা।

25. What is sustainable development? Mention three objectives of sustainable development. 1+3=4

বহনক্ষম উন্নয়ন কি? বহনক্ষম উন্নয়নৰ তিনিটা লক্ষ্য উল্লেখ কৰা।

Or / অথবা

Mention four causes of environmental pollution in India. 4

ভাৰতত পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ চাৰিটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

- 26. Make a comparison between India and China as regards with population size, density of population, birthrate and literacy rate.** 4

জনসংখ্যাৰ আকাৰ, জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব, জন্মৰ হাৰ আৰু সাক্ষৰতাৰ হাৰৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰত আৰু চীনৰ মাজত তুলনা কৰা।

- 27. Discuss the role of agriculture in economic development of India.** 6

ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত কৃষিৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

- Discuss the common objectives of Five-Year Planning of India.** 6

ভাৰতবৰ্ষৰ পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ উমৈহতীয়া উদ্দেশ্যসমূহ আলোচনা কৰা।

- 28. Discuss the various causes of unemployment in India.** 6

ভাৰতত নিবনুৱাৰ বিভিন্ন কাৰণবোৰ আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

- Briefly explain the causes responsible for poverty in India.** 6

ভাৰতত দৰিদ্ৰতাৰ বাবে দায়বদ্ধ কাৰণসমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।
